

SPIS TREŚCI

Przedmowa (Bazyli Białokozowicz)	5
--	---

WSTĘP

Literatura radziecka — nowy etap w historii literatury rosyjskiej i światowej (Piotr Wychodcew, Lew Płotkin, tł. Alicja Spirydowicz)	51
Poszukiwania ideowo-estetyczne pisarzy przed rokiem 1917. Czynniki warunkujące nowatorskie poszukiwania i odkrycia literatury radzieckiej. Rozwój metody realizmu socjalistycznego. Realizm socjalistyczny a indywidualność twórcza pisarza.	

Rozdział pierwszy

LITERATURA OKRESU REWOLUCJI I WOJNY DOMOWEJ

Sytuacja społeczna i literacka (Piotr Wychodcew, tł. Alicja Spirydowicz) . .	79
Specyfika epoki. Ideowo-polityczna i estetyczna polaryzacja wśród twórców. Odzwierciedlenie walki klasowej w literaturze. Ugrupowania literackie. Rezolucja i list KC RKP (b) <i>O Proletkultach</i> (1920). Znaczenie twórczości Maksima Gorkiego, Władimira Majakowskiego i Diemiana Biednego w okresie wojny domowej.	

Poezja (Piotr Wychodcew, tł. Danuta Kułakowska)	91
Poszukiwania nowych sposobów poetyckiego ukazywania rzeczywistości rewolucyjnej. Losy przedrewolucyjnych kierunków modernistycznych. Poeci Proletkultu (Aleksiej Gastiew, Wasilij Aleksandrowski, Nikołaj Poletajew i in.). Poezja chłopska w okresie wojny domowej. Nikołaj Klujew i Piotr Orleszyn. Poszukiwania ideowo-estetyczne Siergieja Jesienina, Aleksandra Błoka, Władimira Majakowskiego i Diemiana Biednego. Narodziny eposu rewolucyjnego i jego specyfika. Poematy Błoka, Majakowskiego, Jesienina, Orleszyna.	

Dramaturgia (Lidia Gładkowska, tł. Danuta Kułakowska)	111
Początki rewolucyjnej przebudowy teatru. Teatr masowo-agitacyjny i narodziny zawodowej dramaturgii radzieckiej. Sztuki Władimira Majakowskiego, Anatolija Łunaczarskiego, Aleksandra Niewierowa, Aleksandra Wiermiszewa, Aleksandra Sierafimowicza.	

Proza (Piotr Wychodcew, tł. Danuta Kułakowska)	119
Proces kształtowania się prozy radzieckiej. Walka różnych tendencji ideowo-estetycznych. Rozwój małych form prozy. Opowiadania Michaiła Priszwina, Siergieja Siergiejewa-Censkigo, Aleksieja Czapygina, Konstantina Trieniowa, Pantielejmona Romanowa, Aleksandra Niewierowa i in. Utwory pisarzy proletariackich: Nikołaja Laszki, Siergieja Siemionowa i in. Szkice Aleksandra Sierafimowicza <i>Rewolucja. Front i zaplecze</i> . Publicystyka i szkice literackie Dmitrija Furmanowa. Narodziny powieści: <i>Nagi rok</i> Borisa Pilniaka, <i>Dwa światy</i> Władimira Zazubrina, <i>Przełęcz</i> Nikołaja Stiepnaja.	

Maksim Gorki (Jekatierina Nikulina, tł. Antoni Kmita)	133
Diemian Biedny (Piotr Wychodcew, tł. Antoni Kmita)	166

Rozdział drugi

LITERATURA LAT DWUDZIESTYCH

Ruch społeczno-literacki (Piotr Wychodcew, tł. Danuta Kułakowska)	180
Specyfika epoki. Podstawowe ugrupowania literackie i spory o perspektywach rozwoju literatury radzieckiej. Działalność RAPP-u. Rezolucja KC RKP (b) <i>O polityce partii w dziedzinie literatury pięknej</i> (1925). Rola Maksima Gorkiego i Anatolija Łunaczarskiego w walce o kontynuowanie tradycji literatury klasycznej.	
Poezja (Piotr Wychodcew, tł. Danuta Kułakowska)	192
Zbliżenie poezji do nowej rzeczywistości. Poeci komsomolscy (Aleksandr Żarow, Aleksandr Biezymiński, Michaił Swietłow i in.) Proces pogłębiania się ludowości w liryce radzieckiej. Rola Majakowskiego, Jesienina i Biednego w rozwoju poezji lat dwudziestych. Poszukiwania nowego typu bohatera i nowych form wyrazu lirycznego (Nikołaj Asiejew, Nikołaj Tichonow, Władimir Ługowski, Eduard Bagricki, Piotr Orleszyn). Epos poetycki na początku lat dwudziestych (Majakowski, Jesienin, Asiejew). Nowe tendencje w rozwoju gatunku w połowie lat dwudziestych (<i>Włodzimierz Iljicz Lenin</i> Majakowskiego, <i>Anna Sniegina</i> Jesienina, <i>Duma o Opanasie Bagrickiego</i>). Drogi rozwoju poezji proletariackiej i chłopskiej.	
Proza (§ 1 Wiktoria Buznik, § 2 i 3 Leonid Jerszow, § 4 Antonina Rusakowa, tł. Danuta Kułakowska)	215
Kształtowanie się i rozwój powieści i opowieści (Wikientij Wieriesajew, Aleksandr Małyszkin, Lidia Siejfullina, Aleksandr Niewierow, Konstantin Fiedin, Leonid Leonow, Wsiewołod Iwanow i in.). Problem żywiołowości i świadomości rewolucyjnej w ówczesnej literaturze. Znaczenie powieści Sierafimowicza <i>Żelazny potok</i> . Nowatorstwo powieści <i>Czapajew</i> Dmitrija Furmanowa. Nowe tendencje w prozie połowy lat dwudziestych: <i>Borsuki</i> Leonida Leonowa, <i>Miasta i lata</i> Konstantina Fiedina, <i>Opowiadania nad Donu</i> Michaiła Szołochowa. Zagadnienie humanizmu rewolucyjnego — naczelnny problem prozy lat dwudziestych. Powieść Aleksandra Fadiejewa <i>Kłeska</i> i jej znaczenie historycznoliterackie. Artystyczna wizja współczesności. Analiza przeżyć i świata wewnętrznego nowego bohatera (Jurij Olesza, Andriej Płatonow). Problem miasta i wsi (utwory Leonida Leonowa, Anny Karawajewej, Fiodora Panfiorowa). Powieść Fiodora Gładkowa <i>Cement</i> jako zupełnie nowe zjawisko w literaturze radzieckiej; ocena powieści przez Maksima Gorkiego. Kształtowanie się i rozwój radzieckiej prozy satyrycznej (powieści Aleksieja Tolstoja, Walentina Katajewa, opowieści Andrieja Płatonowa, Michaiła Zoszczenki). Michaił Bułgakov jako satyryk. <i>Dwanaście krzesel</i> i <i>Złote cięło</i> Ilfa i Pietrowa. Narodziny radzieckiego powieściopisarstwa historycznego. Nowatorskie znaczenie powieści Aleksieja Czapygina <i>Razin</i> i <i>Stiepan</i> . Powieści Ołgi Forsz, Stiepana Złobina, Jurija Tynianowa i in.	
Dramaturgia (Lidia Gładkowska, tł. Danuta Kułakowska)	264
Wizja nowej rzeczywistości w dramacie rewolucyjnym lat dwudziestych. Osobliwości dramatu. Nowatorskie poszukiwania Władimira Billa-Bielocerkowskiego, Konstantina Trieniowa, Wsiewołoda Iwanowa, Borisa Ławrienowa. Dramaty Michaiła Bułgakowa. Formowanie się różnych kierunków stylistycznych. Spory wokół dramatu i teatru. Obraz współczesności w sztukach Borisa Romaszowa, Nikołaja Erdmana, Aleksandra Afinogenowa i in. Satyryczne sztuki <i>Pluskwa</i> i <i>Łażnia</i> Władimira Majakowskiego.	
Władimir Majakowski (Anatolij Smorodin, tł. Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	278
Siergiej Jesienin (Jewgienij Naumow, tł. Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	309
Dmitrij Furmanow (Jewgienij Naumow, tł. Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	335
Aleksandr Sierafimowicz (Lidia Gładkowska, tł. Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	351
Konstantin Trieniow (Lidia Gładkowska, tł. Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	367

Rozdział trzeci

LITERATURA LAT TRZYDZIESTYCH

Ruch społeczno-literacki (Piotr Wychodcew, tł. Monika Zielińska)	384
--	-----

Przemiany socjalne na wsi i uprzemysłowienie kraju jako najważniejsze zjawiska w życiu ekonomicznym i społecznym. Ugrupowania literackie jako czynniki hamujące rozwój literatury. Zainteresowanie literatury współczesnymi wydarzeniami. Uchwala KC WKP (b) *O przebudowie organizacji literacko-artystycznych* (1932). I Wszechzwiązkowy Zjazd Pisarzy Radzieckich. Rola Maksima Gorkiego w teoretycznych poszukiwaniach literatury. Utrwalanie zasad realizmu socjalistycznego. Spory wokół metody i tradycji. Trudności i sprzeczności w rozwoju literatury. Bujny rozwój różnych gatunków literackich.

Proza (§ 1-3 Leonid Jerszow, Piotr Wychodcew, § 4 Antonina Rusakowa, tł. Monika Zielińska)	392
--	-----

Zaangażowanie literatury w problemy budownictwa socjalistycznego (*Czasie naprzód!* Walentina Katajewa, *Nad rzeką Socia* Leonida Leonowa, *Energia* Fiodora Gładkowa). Problem jednostki i kolektywu w powieściach: *Poemat pedagogiczny* Antona Makarenki, *Ludzie z dalekiej prowincji* Aleksandra Małyszki. Filozofia pracy i moralności (utwory Michaiła Priszwina, Andrieja Platonowa). Wpływ nowych tematów i problemów na profil artystyczny prozy. Temat wsi i kolektywizacji (*Bruski* Fiodora Panfiorowa). Nowatorstwo powieści Michaiła Szolochowa *Zorany ugór*. Nowy typ bohatera (*Jak hartowała się stal* Nikołaja Ostrowskiego, *Droga na ocean* Leonida Leonowa). Nowe cechy powieści o rewolucji i zasady przedstawienia losów mas ludowych (*Życie Klima Samgina* Maksima Gorkiego, *Droga przez mękę* Aleksieja Tołstoja, *Cichy Don* Michaiła Szolochowa). Rozwój powieści historycznej; jej osobliwości (*Więźni* Aleksieja Czapygina, *Jemielian Pugaczow* Wiaczesława Szyszkowa, *Cuszyma* Aleksieja Nowikowa-Priboja, *Gorące dni Sewastopola* Siergieja Siergiejew-Censkiego). Powieść Aleksieja Tołstoja *Piotr Pierwszy*.

Poezja (Piotr Wychodcew, tł. Monika Zielińska)	432
--	-----

Poezja pierwszej połowy lat trzydziestych. Nowa rzeczywistość i nowy typ bohatera w liryce. Poszukiwania twórcze poetów (Nikołaj Tichonow, Nikołaj Asiejew, Władimir Ługowskoj, Nikołaj Zabołocki i in.). Problem psychologizmu w liryce i eposie. Pogłębienie się ludowości w poezji, osobliwość gatunków i stylów. Rodzajowa różnorodność form poematów historycznych (poematy Pawła Wasiljewa, Nikołaja Rylenkowa, Dmitrija Kiedrina). Kierunki i formy epickiej wizji rzeczywistości (twórczość Aleksandra Twardowskiego i Aleksandra Prokofiewa). Radziecka pieśń masowa (Michaił Isakowski, Aleksiej Surkow, Wasilij Lebiediew-Kumacz).

Dramaturgia (Jekatierina Nikulina, tł. Monika Zielińska)	457
--	-----

Sztuki Maksima Gorkiego i ich rola w rozwoju dramatu. Sztuki o przemianach zachodzących w charakterze jednostki w warunkach pracy socjalistycznej. Nowa problematyka i nowy typ konfliktu (*Poemat o toporze*, *Mój przyjaciel* Nikołaja Pogodina, *Chleb* Władimira Kirszona). Sztuki o drogach inteligencji radzieckiej, problemy przemian społeczno-moralnych w psychice bohaterów (*Maszeńka* Aleksandra Afinogienowa, *Tania* Aleksandra Arbuzowa). Kierunki twórczego rozwoju dramaturgii w latach trzydziestych. Romantyczno-rewolucyjne dramaty Wsiewołoda Wiszniewskiego. Dramaty Nikołaja Pogodina i Konstantina Trieniowa o rewolucji; ich cechy szczególne. Zagadnienia gatunku tragedii w dramaturgii radzieckiej.

Aleksiej Tołstoj (Jelena Bachmietjewa, tł. Jerzy Włodarek)	472
Nikołaj Ostrowski (Nina Nikulina, tł. Jerzy Włodarek)	496
Anton Makarenko (Nina Nikulina, tł. Jerzy Włodarek)	508
Michaił Isakowski (Władisław Szoszyn, tł. Jerzy Włodarek)	520
Wsiewołod Wiszniewski (Jewdokia Jupaszewska, tł. Jerzy Włodarek)	533

Rozdział czwarty

LITERATURA OKRESU WIELKIEJ WOJNY OJCZYŹNIANEJ

Bohaterstwo narodu a literatura (Iwan Kuźmiczow, tł. Maria Chajęcka)	545
--	-----

Dramatyzm i bohaterski patos epoki. Podstawowy temat literatury lat wojny — temat bohaterstwa i patriotyzmu. Formy pracy twórczej pisarzy w warunkach wojennych.

Poezja (Iwan Kuźmiczow, tł. Maria Chajęcka)	547
---	-----

Poezja gniewu i walki. Pogłębienie się motywów narodowo-patriotycznych i problem ukazania bohaterskiej postaci w liryce. Wielokształtność liryki publicystycz-

nej; przemiany w gatunkach tradycyjnych — ody, elegie, pieśni; związek gatunków satyrycznych z twórczością ludową; ballada (utwory Aleksandra Prokofjewa, Aleksieja Surkowa i in.). Pierwsze próby epickiej wizji wydarzeń wojennych. *Kłrow z nami* Nikołaja Tichonowa, *Rosja* Aleksandra Prokofjewa, *Wasyl Tiorkin* Aleksandra Twardowskiego — najbardziej znaczące utwory lat wojennych; ich specyfika wywołana warunkami wojennymi i zadaniami twórców.

Proza (Iwan Kuźmiczow, tł. Maria Chajęcka) 560

Rozkwit publicystyki, jej ideowo-tematyczne bogactwo i rodzajowo-gatunkowa różnorodność (Leonid Leonow, Aleksiej Tołstoj, Ilja Erenburg i in.). Różnorodność form szkicu poświęconego bohaterskiej walce narodu radzieckiego. (Nikołaj Tichonow, Aleksandr Fadiejew, Wsiewołod Wiszniewski, Boris Gorbатов i in.). Opowiadania Leonida Sobolewa, Nikołaja Tichonowa, Wadima Kożewnikowa, Aleksieja Tołstoja, Michaiła Szolochowa i in. Rozwój opowieści i powieści (*Szoza Wołokotamska* Aleksandra Beka, *Dni i noce* Konstantina Simonowa, *Dowódca dywizji* Georgija Bieriozki, *Naród jest nieśmiertelny* Wasilija Grossmana, *Tęcza* Wandy Wasilewskiej, *Dusze nieufarżone* Borisa Gorbatowa, *Oni walczyli za Ojczyznę* Michaiła Szolochowa, *Zdobycie Wielkoszumsk* Leonida Leonowa). Filozofia wojny, problem charakteru narodowego. Cechy charakterystyczne gatunku. Znaczenie i miejsce w prozie wojennej powieści Aleksandra Fadiejewa *Młoda Gwardia*. Tradycje wojenne i patriotyczne narodu rosyjskiego: *Port Artur* Aleksandra Stiepanowa, *Bagraton* Siergieja Gołubowa, *Dymitr Doński* Siergieja Borodina i in.

Dramaturgia (Iwan Kuźmiczow, tł. Maria Chajęcka) 574

Wzrastające społeczno-wychowawcze znaczenie dramaturgii lat wojennych, ostrość konfliktów dramatycznych, fabuły, charakterów (*Najazd* Leonida Leonowa, *Front* O Aleksandra Kornijczuka, *Rosjanie* Konstantina Simonowa). Tematyka bohaterska w sztukach Borisa Ławrienkowa, Wsiewołoda Wiszniewskiego, Julija Czepurina, Aleksandra Krona. Tematyka historyczna. Osiągnięcia i słabe strony dramaturgii lat wojny.

Rozdział piąty

LITERATURA POWOJENNA

Tło społeczno-literackie (Piotr Wychodcew, Lew Płotkin, tł. Włodzimierz Stochel) 579

Specyfika sytuacji międzynarodowej. Zadania odbudowy gospodarki narodowej. Partia komunistyczna o roli literatury i sztuki w okresie powojennym. II Wszechzwiązkowy Zjazd Pisarzy Radzieckich. Podstawowe problemowo-tematyczne kierunki rozwoju literatury.

Proza (§ 1, § 2 Piotr Wychodcew, Jekatierina Nikulina, § 3 Antonina Ruskowa, tł. Włodzimierz Stochel) 585

Artystyczna wizja wojny w literaturze lat powojennych. Rozwój gatunków literacko-dokumentalnych. Pierwsze próby ukazania epickiej panoramy wydarzeń wojennych: *Biała brzoza* Michaiła Bubiennowa, powieści Ilji Erenburga, Fiodora Panfiorowa, Emmanuila Kazakiewicza i in. Bogactwo tematów i problemów podejmowanych przez prozę. Powieść Leonida Leonowa *Rosyjski las*. Analiza społeczno-psychologiczna dni powszednich wojny w opowieściach i powieściach: *Towarzysze podróży* Wiery Panowej, *Opowieść o prawdziwym człowieku* Borisa Polewoja, *Daleko od Moskwy* Wasilija Ażajewa i in. Osobliwości wizji powojennej rzeczywistości w prozie tego okresu (powieści Piotra Pawlenki, Siemiona Babajewskiego, Wsiewołoda Koczetowa, Aleksandra Fadiejewa i in.). Tematyka kołchozowa w prozie powojennej, nowe tendencje w ukazywaniu obrazu wsi na początku lat pięćdziesiątych. Znaczenie twórczości Walentina Owieczkina. Powieściopisarstwo historyczne. Nowe zjawiska w rozwoju powieści o przeszłości historycznej (tetralogia Fiodora Gładkowa, powieści Konstantina Fiedina i in.).

Poezja (Piotr Wychodcew, tł. Włodzimierz Stochel) 609

Specyfika poezji pierwszych lat powojennych. Pierwsze poematy liryczne o wojnie i pokoju. *Dom przy drodze* Aleksandra Twardowskiego — najbardziej znaczący utwór poezji powojennej. Twórczość poetów uformowanych literacko w okresie wojny (Siergiej Orłow, Michaił Dudin, Siergiej Narowczatow, Michaił Łukonin i in.). Liryka publicystyczna (Nikołaja Tichonowa, Aleksieja Surkowa, Konstantina Simo-

nowa i in.). Okrutna pamięć wojny a współczesność (liryka Aleksandra Prokofjewa, Aleksandra Twardowskiego i in.). Poetycka wizja współczesności. Swoistość eposu poetyckiego (*Flaga nad radą wiejską* Aleksieja Niedogonowa, *Dzień pracy* Michaiła Łukonina i in.).

Dramaturgia (Wiacesław Muromski, tł. Włodzimierz Stochel) 617

Sylwetka człowieka współczesnego w dramaturgii tych lat. Zahamowanie i trudności w rozwoju dramatu. Nowe elementy w ukazywaniu wizji wojny (dramaty *Stworzenie świata* Nikołaja Pogodina, *Złota karetka* Leonida Leonowa i in.); problematyka losów ludzkich. Tematyka historyczno-biograficzna. Ogólne niedociągnięcia dramaturgii tego okresu.

Aleksandr Fadiejew (Nina Nikulina, tł. Jan Jarco) 621

Fiodor Gładkow (Leonid Jerszow, tł. Jan Jarco) 633

Michaił Priszwin (Aleksandr Gorielow, tł. Jan Jarco) 644

Rozdział szósty

LITERATURA LAT PIĘCDZIESIĄTYCH-SIEDEMDZIESIĄTYCH

Charakterystyka życia literackiego i społecznego (Piotr Wychodcew, tł. Władysław Zaworski) 664

XX–XXV Zjazdy KPZR oraz historyczne znaczenie. Dyskusje o współczesnym stanie literatury. II–VI Zjazdy Pisarzy Radzieckich. Walka Partii i społeczności literackiej z dogmatycznymi i rewizjonistycznymi koncepcjami. Znaczenie XXIV Zjazdu KPZR i Uchwały Komitetu Centralnego KPZR *O krytyce literackiej* dla rozwoju literatury. Przemiany jakościowe w literaturze tych lat. Pogłębienie historycyzmu i dążenie do analityczności. Dyskusje o nowatorstwie i tradycjach prowadzone w aspekcie teoretycznym i historycznoliterackim.

Proza (§ 1, 2 Piotr Wychodcew, Aleksandr Chwatow; § 3 Piotr Wychodcew, § 4 Antonina Rusakowa, Piotr Wychodcew, tł. Władysław Zaworski) . . . 672

Specyfika epoki i nowe poszukiwania prozy. Nowe elementy w ukazywaniu sześćdziesięcioletniej historii kraju, dążenie do nowej wizji artystycznej. Problemy „człowiek a historia”, „prawidłowość a konieczność”, „historia a współczesność” — odzwierciedlenie tych zagadnień w literaturze. Ewolucja gatunków prozatorskich; powieści i opowiesci o niedawnej przeszłości (*Złodziej* — druga redakcja Leonida Leonowa, *Zorany ugor* — II tom Michaiła Szołochowa, *Nad Irtysem* Siergieja Załygina, *Śladami wielkich detektywów i Okrucieństwo* Pawła Nilina, i in.). Utwory „o czasie i o sobie”: *Gwiazdy dzienne* Olgi Bergholz, *Włodzimierskie polne drogi* i *Kropla rosy* Władimira Solouchina. Losy wsi rosyjskiej i społeczno-moralne problemy współczesności (*Wiśniowa toń* Michaiła Aleksiejewa, *Gorzkie trawy* Piotra Proskurina, *Lipiaki* Siergieja Krutlina, *Pamięć ziemi* Władimira Fomienki, *Dziennik wiejski* Jefima Dorosza, utwory Gawriła Trojepolskiego, Władimira Tiendriakowa, *Zwykła rzecz* Wasilija Biełowa, utwory Wasilija Szukszyna, Walentina Rasputina, Olgi Kożuchowej, Władimira Cybina, *Car-ryba* Wiktora Astafjewa i in.); podejmowanie nowych problemów, pogłębianie psychologii bohaterów, różnorodność gatunkowa. Utwory o pracy i duchowych przeżyciach robotników i inteligencji (*Taki jest Batufjew* Wadima Kożewnikowa, *Bitwa w drodze* Galiny Nikołajewej, *Naprzeciw burzy* Danila Granina, *Ścieżki Atłaja* Siergieja Załygina, od *Krótkiego spiecia* do *Zgonu* Władimira Tiendriakowa, *Czarny Jar* Wila Lipatowa, utwory Siergieja Woronina i in.); problemy humanizmu, zagadnienie stopnia odpowiedzialności jednostki, psychologii mieszczańskiej. Nowe tendencje w ukazywaniu artystycznej wizji Wielkiej Wojny Ojczyźnianej. Znaczenie i rola opowiadania *Los człowieka* Michaiła Szołochowa; analiza tragicznych warunków życia w czasie wojny, losów ludzkich, bohaterstwa i odporności człowieka, jego psychiki i świata duchowego (utwory Anatolija Kalinina, Elmara Grina, Pawła Nilina, Piotra Proskurina, Witalija Zakrutkina, *Gorący śnieg* Jurija Bondariewa, utwory Wadima Kożewnikowa, trylogia Konstantina Simonowa i in.). Przemiany w prozie historycznej — nowe tendencje w przedstawianiu historycznych doświadczeń narodu (utwory Michaiła Sokołowa, *Brzeg* Jurija Bondariewa, utwory Aleksieja Jugowa, Leonida Leonowa, Emmanuila Kazakiewicza, Dmitrija Zorina, Georgija Markowa, *Komisja* Siergieja Załygina, powieści o dalekiej przeszłości — Wsiewołod N. Iwanow, Siergiej Borodін i in.).

Poezja (Piotr Wychodcew, tł. Władysław Zaworski)	717
Dążenie do pogłębienia społeczno-histerycznej wizji życia. Rozwój liryki filozoficznej i publicystycznej (Aleksandr Twardowski, Nikołaj Asiejew, Aleksandr Prokofjew, Borys Pasternak, Leonid Martynow, Nikołaj Rylenkow, Wadim Szefer). Współczesność w poezji Jarosława Smielakowa, Borisa Ruczjowa, Wasilija Fiodorowa. Debiuty poetyckie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych — osobliwości liryki Władimira Solouchina, Jewgienija Winokurowa, Siergieja Wikułowa, Władimira Cybina, Władimira Firsowa, Iwana Łyscowa, Anatolija Popierlecznego i in. Osiągnięcia i uchybienia artystyczno-ideowe poezji Jewgienija Jewtuszenki, Andrieja Wozniesińskiego, Roberta Roźdiestwińskiego. Człowiek a przyroda i cywilizacja w poezji Władimira Sokołowa, Nikołaja Rubcowa, Nikołaja Triapkina i in. Osobliwości współczesnego eposu poetyckiego (Surowa miłość Jarosława Smielakowa, <i>Stoneczko czerwone</i> i <i>Lubawa</i> Borisa Ruczjowa, <i>Sprzedana Wenery</i> Wasilija Fiodorowa, <i>Oknami ku zorzy</i> Siergieja Wikułowa, <i>Sąd pamięci</i> Jegora Isajewa, <i>Za dałą dał</i> Aleksandra Twardowskiego, <i>Półowa wieku</i> Władimira Ługowskiego i in.).	
Dramat (Wiacesław Muromski, tł. Władysław Zaworski)	744
Umocnienie się więzi dramaturgii z życiem. Problematyka społeczno-filozoficzna i moralna, tematyka Leninowska (sztuki Aleksandra Szejna, O Aleksandra Kornijczuka, Aleksieja Arbuzowa, Wiktora Rozowa, Nikołaja Pogodina, Afanasija Sałynskiego, Wiktora Ławrientjewa, Leonida Zorina, Anatolija Sofronowa). Nowe cechy dramatu współczesnego. Tematyka pracy w dramaturgii lat siedemdziesiątych — <i>Człowiek znikąd</i> Ignatija Dworieckiego, <i>Hutnicy</i> Giennadija Bokariowa i in.	
Michaił Szołochow (Aleksandr Chwatow, tł. Władysław Zaworski)	754
Leonid Leonow (Leonid Jersow, tł. Jan Jarco)	781
Konstantin Fiedin (Natalia Groznowa, tł. Monika Zielińska)	801
Aleksandr Twardowski (Piotr Wychodcew, tł. Maria Chajęcka)	829
Aleksandr Prokofjew (Władysław Szoszyn, tł. Maria Chajęcka)	850
Nikołaj Tichonow (Władysław Szoszyn, tł. Maria Chajęcka)	861
Nikołaj Pogodin (Jekatierina Nikulina, tł. Maria Chajęcka)	874

ZAKOŃCZENIE

Międzynarodowe znaczenie rosyjskiej literatury radzieckiej (§ 1 Władysław Szoszyn, § 2 Walentin Kowalow, tł. Alicja Spirydowicz)	886
Internacjonalistyczny charakter rosyjskiej literatury radzieckiej. Życie narodów ZSRR w rosyjskiej literaturze radzieckiej. Pierwiastki narodowe i internacjonalistyczne w metodzie realizmu socjalistycznego. Bogactwo i różnorodność literatury radzieckiej. Światowe znaczenie literatury radzieckiej.	
Indeks osób i utworów (opracowały Maria Chajęcka i Ludwika Jazukiewicz-Osełkowska)	914